

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/793/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.766/2016/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Török Gyula ügyvéd, 1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 3. III. em.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Gfv.VII.30.766/2016/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következő. A bíróság 2015. október 19-én közzétett végzésével megindította az adós felszámolását. Az adós a bírósághoz beterjesztette egyezségi javaslatát, mely szerint egy éven belül vállalta a biztosított hitelezők részére négy részletben tartozása 100%-ának kiegyenlítését, míg a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 57. § (1) bekezdés *d)–f)* pontjaiba sorolt hitelezői igények 100%-ának egy éven belül történő kifizetését, a *h)* pontban sorolt követeléseknek az egyezség jogerőre emelkedését követő harmadik év végéig. A vitatott hitelezői igények tekintetében azt vállalta, hogy a kielégítésnek megfelelő összeget az esedékessé válás időpontjától elkülönítetten kezeli. A felszámoló a tárgyaláson közölte, hogy a vitatott igények kielégítésére az adós vagyona megfelelő fedezetet biztosít. Ezt követően az adós és hitelezői megkötötték az egyezséget, melyet az elsőfokú bíróság jóváhagyott. A végzéssel szemben a vitatott hitelezői igénnyel rendelkező indítványozó fellebbezést nyújtott be.
- [3] A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és az egyezség jóváhagyását megtagadta, mivel az adós nem tudta határidőben igazolni a vitatott hitelezői követelésnek megfelelő összeg elkülönített

kezelését. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az adósnak az elkülönítés tényét már az egyezségkötés időpontjában igazolnia kellett volna. A döntés ellen az adós felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

- [4] A Kúria a jogerős végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [5] A Kúria elsőként megállapította, hogy az indítványozó alaptalanul hivatkozott felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy az adós tulajdonosai képviselőjének, és így az adósnak ne lenne felülvizsgálati kérelem benyújtására joga az egyezség jóváhagyását megtagadó végzéssel szemben. A Csődtv. 41. § (2) bekezdése szerint az egyezség előkészítése és annak megkötése esetén a gazdálkodó szervezetet megillető jogokat a 8. § (1) bekezdésében felsorolt szervek gyakorolják. Ebből következően az egyezség létrehozása körében a felszámolás alatt álló adóst a legfőbb – a tulajdonosokat tömörítő – szerv képviseli, neki van e körben eljárási jogosultsága. A Kúria utal arra, hogy a felszámoló eljárási joga az egyezséggel kapcsolatban pontosan e vonatkozásban hiányzik. A felszámoló jogait az egyezségi tárgyaláson a törvény korlátozza, kötelezettségeit a Csődtv. 42. §-a tartalmazza. A felszámoló az egyezséget jóváhagyó végzés tekintetében csak abban a részében rendelkezik eljárási jogosultsággal, amely a felszámolói díj megállapítását tartalmazza, illetve kötelezettséget állapít meg részére. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 233. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében az egyezség jóváhagyása körében, az adós nevében a tulajdonosok rendelkeznek a felülvizsgálati kérelem benyújtásának jogával.
- [6] A Kúria álláspontja szerint az indítványozó ugyancsak megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy nem hagyhatja jóvá az egyezséget azért, mert az egyezségben vállalt teljesítési határidő már letelt. A Kúria hangsúlyozta, hogy felülvizsgálati bírósággént mindig egy korábbi jogerős döntés állított jogszabálysértését vizsgálja. Amennyiben a jogerős határozat tekintetében jogszabálysértés áll fenn, úgy a Kúriának a Pp. 275. § (4) bekezdésében foglalt határozatot meg kell hoznia. Ha az egyezségben megállapított határidők eltelték az egyezség jogerős jóváhagyásáig – amely jelen esetben a Kúria ezen végzésével következik be –, akkor a jogerős jóváhagyással válnak esedékessé az egyezség szerint már eltelt határidő alapján fizetendő összegek.
- [7] A Kúria szerint az ügyben megválaszolandó érdemi kérdés az, hogyan kell értelmezni a Csődtv. 44. § (3) bekezdésének azt a rendelkezését, mely szerint „[a]z egyezségkötés időpontjában vitatott követeléssel rendelkező hitelezőnek járó, a saját csoportja szerinti kielégítésnek megfelelő összeget elkülönítve kell kezelni”. A Kúria álláspontja szerint a választ elsősorban a Csődtv. 44. § (4) bekezdése, valamint minden egyes ügyben az adott egyezség részletei alapján lehet megadni. A Csődtv. 44. § (4) bekezdése a vitatott követeléssel rendelkező hitelezőnek jutó vagyonyhányad őrzését, kezelését, annak a hitelező – esetleg a többi hitelező – részére történő felosztását az adós társaságra bízva, az ezzel összefüggő felelősséget tehát a jogszabály az adósra

telepíti. Ebből következően az adós vagyonában kell ennek a hányadnak meglennie akkor, amikor a hitelező felszámoló által vitatott követelésének megalapozottságát a bíróság határozatában megállapítja. A Csődtv. 44. § (3) bekezdése értelmében a vitatott követelés jogosultját ugyanúgy kell kezelni, mint a saját csoportja szerinti többi hitelezőt. A Kúria álláspontja szerint azonban ez azt is jelenti, hogy abban az esetben, ha az adós a vitatott követeléssel rendelkező hitelező csoportjába tartozó többi – nem vitatott követeléssel rendelkező – hitelezőnek az egyezségi ajánlatban nem azonnali kifizetést vállal, hanem csak részletekben történő teljesítést, akkor nem várható el az sem, hogy a vitatott hitelezői igényel rendelkező hitelező részére elkülöníteni vállalt összeg elkülönítése már az egyezségkötés időpontjában megtörténjen. Az elkülönítve kezelés ilyen esetben azt jelenti, hogy az adósra arra az időpontra kell elkülönítenie és olyan összeget a vitatott hitelezői igényel rendelkező hitelező részére, amely időpontban és összegben (arányban) a saját hitelezői csoportjába tartozó többi – nem vitatott követeléssel rendelkező – hitelezőnek teljesítenie kell. A bíróság az egyezség jóváhagyása körében ilyenkor csak azt vizsgálhatja – ahogyan azt helyesen az elsőfokú bíróság meg is tette –, hogy az adós vagyona a rendelkezésre álló adatokból következően biztosítja-e a vitatott hitelezői igény kielégítését is. A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a téves jogértelmezésen alapuló, abból következően jogszabálysértő jogerős végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság jogszabályoknak megfelelő végzését helybenhagyta.

- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Gfv.VII.30.766/2016/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó szerint a támadott döntés sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mivel a Kúria a felülvizsgálati ellenkérelmét érdemben nem bírálta el, figyelmen kívül hagyta az elsőfokú döntés ellen felhozott érveit, valamint azon bírói gyakorlatot, mely szerint a folyamatban lévő kifogások jogerős elbírálásáig az egyezség jóváhagyásának nincs helye. Véleménye szerint az egyezséget azért sem lehetett volna jóváhagyni, mert az abban foglalt első határidő a kúriai végzés meghozatalának időpontjában már letelt. Kifejtette továbbá, hogy a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet, mint nem jogosulttól származót érdemi vizsgálat nélkül el kellett volna utasítania, mivel a Csődtv. az adós taggyűlését, a tulajdonosokat és azok képviselőjét nem jogosítja fel felülvizsgálati kérelem benyújtására. Sérelmezte, hogy a Kúria a Csődtv. 44. § (3) bekezdését hibásan értelmezte. Véleménye szerint a Kúria álláspontjától eltérően a vitatott követeléssel rendelkező hitelezőt megillető vagyonyhányadot már az egyezségkötés időpontjában elkülönítve kellett volna kezelni, helyzetüket a többi hitelezőtől eltérően kellett volna megítélni. Az indítványozó szerint sérült továbbá jogorvoslathoz való joga is. Kifejtette, hogy a Kúria jogszabálysértő döntése miatt a felszámolás jogellenesen lezárult, így a felszámoló intézkedései ellen benyújtott

kifogások tárgyában indult eljárásokat a bíróságok megszüntették, jogorvoslati kérelmét nem bírálták el.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően. Az indítványozó alkotmányjogi panasa az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelő határozott kérelmet tartalmaz.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [12] A támadott döntéssel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben, mely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozik, az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti «szuperbíróság» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasa a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott végzésben foglalt döntést magát, annak hátrányos

voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.

- [13] Az indítványozó szerint továbbá sérült jogorvoslathoz való joga is, mert a Kúria döntése miatt az eljáró bíróság a felszámoló intézkedései ellen benyújtott kifogások tárgyában indult eljárást megszüntette, jogorvoslati kérelmét nem bírálta el. Az Alkotmánybíróság az indítványozói érveivel összefüggésben megállapította, hogy tekintettel arra, hogy a Kúria a jogerős végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta, az egyezséget jóváhagyó végzés jogerőre emelkedett. Mivel a felszámolási eljárás befejeződött a felszámoló képviseleti joga is megszűnt. A felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása elbírálására így már nem kerülhetett sor, ezért az eljáró bíróság a Csődtv. 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 157. § a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés e) pontjára az eljárást megszüntette. Mivel az indítványozó által felvetett jogsérelem nem hozható érdemi alkotmányos összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz való joggal, ezért az alkotmányjogi panasz sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [14] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. november 7.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró